

Den Haag

Datum

12 januari 2021

Onderwerp

Antwoord van het college op schriftelijke vragen van de raadsleden de heren De Graaf en Grinwis luidend: 'Samenkomst in Duindorp op 31 december 2020'

BEANTWOORDING SCHRIFTELIJKE VRAGEN**Ons kenmerk**

BSD/126987
RIS307395

De raadsleden de heren De Graaf en Grinwis hebben op 1 januari 2021 een brief met daarin twaalf vragen aan de voorzitter van de gemeenteraad gericht. Overeenkomstig artikel 30 van het reglement van orde voor vergaderingen en andere werkzaamheden van de raad, beantwoordt het college deze vragen als volgt.

In de avond van 31 december kwamen er berichten binnen over een samenkomst in Duindorp.

In een eerste reactie werd aangegeven dat er sprake zou zijn van een aangekondigde demonstratie en/of manifestatie en er daarom niet ingegrepen werd.

- 1. Kan het college aangeven of er daadwerkelijk sprake was van een demonstratie en/of manifestatie? En zo ja, hoe dit is aangekondigd en wanneer? Hoeveel mensen zouden er aanwezig zijn? Wat was het onderwerp?*

Ja, er was sprake van een demonstratie (betoging in de zin van de Wet openbare manifestaties). Op grond van deze wet is de burgemeester het bevoegd gezag. In deze rol is hij verantwoordelijk voor de uitvoering van het demonstratiebeleid. Het beleid inzake demonstraties wordt vastgesteld door de burgemeester na bespreking in het college.

De demonstratie is op 15 december 2020 officieel aangemeld via het meldingsformulier dat op de gemeentelijke website staat. De demonstratie was aangemeld voor 100 personen. De organisatie heeft hierbij opgemerkt, dat er bij de demonstratie voornamelijk kinderen onder de 18 jaar aanwezig zouden zijn, zodat de organisatie de geldende coronamaatregelen kon handhaven. Het onderwerp van de demonstratie was "het behoud van het Duindorp vreugdevuur". De organisatie heeft in de kennisgeving aangegeven dat als hulpmiddelen spandoeken en muziek worden gebruikt. Deze kennisgeving is op de gebruikelijke wijze afgehandeld. Dit betekent beoordeling, ambtelijk gesprek tussen gemeente, politie en de organisatie en bevestiging per e-mail van de gemaakte afspraken. De kennisgeving en bevestigingsmail vindt u (geanonimiseerd) bijgevoegd.

- 2. Kan het college aangeven welke voorwaarden gesteld zijn voor het goedkeuren van deze demonstratie en/of manifestatie?*

In de ontvangstbevestiging op de kennisgeving is direct aan de organisatie te kennen gegeven, dat de organisatie dient zorg te dragen:

- Voor een veilig en ordelijk verloop van de demonstratie.
- Voor een herkenbare ordedienst van 10% van het aantal deelnemers.
- Voor een contactpersoon voor de Politie, Eenheid Den Haag.
- Dat gebouwen, wegen en/of kruisingen of splitsingen vrij blijven.

- Dat er geen onveilige situaties ontstaan door gebruik van bijvoorbeeld vuur of voorwerpen die als wapen kunnen worden ingezet.
- Dat de demonstranten geen kleding dragen die het gezicht bedekt om ongezien strafbare feiten te kunnen plegen.
- Dat demonstranten geen alcohol bij zich dragen en/of gebruiken.

Naar aanleiding van het gesprek dat de gemeente en de politie op 22 december 2020 met de organisatie hebben gevoerd, is op 23 december 2020 nogmaals per e-mail aan de organisatie medegedeeld dat zij zorg dient te dragen voor een ordelijk verloop van de demonstratie, voor een herkenbare ordedienst van 10% van het aantal deelnemers en voor een contactpersoon ten behoeve van de politie. Verder zijn in deze e-mail de volgende met de organisatie gemaakte afspraken genoemd:

- Er worden geen wegen en/of kruisingen of splitsingen hiervan geblokkeerd.
- De demonstratielocatie wordt na afloop schoon opgeleverd.
- De bevelen gegeven door de politie in het belang van de openbare orde en/of veiligheid worden strikt nageleefd.
- De spandoeken, foto-/tekstborden, vlaggen zijn niet voorzien van dikke stokken (zoals bijvoorbeeld bezemstelen en vlaggenstokken).
- De teksten/uitingen op de spandoeken, foto-/tekstborden, vlaggen zijn niet discriminerend, beledigend of opruiend.
- Indien gebruik wordt gemaakt van geluidsversterking, blijft het volume daarvan op een, door de politie bepaald, aanvaardbaar niveau.
- De in- en uitgangen van gebouwen worden niet geblokkeerd en blijven voor eenieder vrij toegankelijk.
- De eventueel door derden weggeworpen flyers worden door de organisatie opgeruimd.
- De organisatie draagt ervoor zorg dat er geen verbrandingen zullen plaatsvinden, zoals bijv. verbranden van vlaggen, foto's, poppen, etc.
- De organisatie draagt ervoor zorg dat er geen voorwerpen die plegen te worden gebruikt of geschikt zijn om te worden gebruikt bij wanordelijkheden, zoals een ketting, knuppel, beschermende middelen, helm/bivakmuts en of andere vormen van gezichtsbedekking worden meegevoerd en/of gebruikt.
- De organisatie draagt ervoor zorg dat deelnemers aan de demonstratie geen gezichtsbedekking in de vorm van sjaals, helm/bivakmuts of andere vormen van gezichtsbedekking dragen.
- In belang van de openbare orde en veiligheid, ter bescherming van de woon, werk- en leefomgeving is het niet toegestaan om stoffen te verbranden, zoals bijvoorbeeld hout, oliën, kaarsen, fakkels ed.
- De organisatie draagt ervoor zorg dat tijdens de demonstratie geen verboden tekens (zoals bijv. Swastika teken, hakenkruis, SS rune-teken, wolfsangel) op welke wijze dan ook zichtbaar worden gemaakt of meegevoerd.
- De covid19-maatregelen zoals o.a. 1,5 meter afstand onderling zullen in acht worden genomen.

Ook zou er een artiest aanwezig zijn geweest.

- 3. Er is sprake van een openbare demonstratie en/of manifestatie als meerdere personen in het openbaar hun mening uiten en het uiten van deze mening centraal staat. Hoe wordt deze mening verwoord en duidelijk gemaakt door de artiest Je Broer? Kan het college aangeven wat de meerwaarde is van een artiest bij een demonstratie?*

Het is in beginsel niet aan de burgemeester als bevoegd gezag om te beoordelen hoe een mening tijdens een demonstratie wordt verwoord en duidelijk gemaakt en wat de eventuele toegevoegde waarde is van onderdelen van een demonstratie. De praktijk wijst uit dat er talloze manieren bestaan, waarop organisaties tijdens demonstraties hun gedachten en gevoelens willen openbaren. Voorts wordt er in dit verband op gewezen, dat het op grond van de Wet openbare manifestaties het de burgemeester niet is toegestaan om bij de uitvoering gegevens over de inhoud van de te openbaren gedachten of gevoelens te verlangen. Het is in principe mogelijk, en ook bepaald niet ongebruikelijk, dat er sprake is van enige muzikale omlijsting bij een demonstratie. Sterker nog, de gemeente ontvangt met grote regelmaat kennisgevingen van demonstraties waarbij muziek ten gehore wordt gebracht. Als voorbeelden noemen wij de boerenprotesten op het Malieveld, de grote manifestaties tegen het coronabeleid op het Malieveld en de culturele manifestatie van de Koerdische arbeidersvereniging in het Zuiderpark. Uiteraard dient wel nog steeds sprake te zijn van een demonstratie in de zin van de Wet openbare manifestaties. Hierbij is vooral van belang, dat het element van de meningsuiting niet ondergeschikt wordt aan bijvoorbeeld het element van vermaak.

In dit geval bestond de inschatting dat bij de samenkomst het element van de meningsuiting voorop stond. Aan de hand van de kennisgeving is, zoals altijd, getoetst aan de doelcriteria van de Wet openbare manifestaties, te weten de bescherming van de gezondheid, het belang van het verkeer en de bestrijding of voorkoming van wanordelijkheden. Deze toets leidde niet tot het oordeel dat er vooraf een beperking aan de demonstratie diende te worden opgelegd of dat deze verboden diende te worden.

4. *Kan het college aangeven wat het demonstratie-element van deze samenkomst is geweest?*

Bij het recht op betogen staan drie elementen centraal staan: het element van gemeenschappelijkheid/collectiviteit, het element van openbaarheid en het element van meningsuiting. Van deze elementen was in dit geval sprake. Er was een samenkomst aangemeld van 100 personen, op een publieke plaats (Tesselseplein) en het doel van de samenkomst was om te betogen dat het vreugdevuur in Duindorp behouden moet blijven.

Daarnaast zou er ook veel alcohol genuttigd zijn.

5. *Waarom is er niet gehandhaafd op het verbod van het nuttigen van alcohol in de openbare ruimte en op het verbod van alcohol tijdens een demonstratie en/of manifestatie?*

De indieners zijn van mening dat de aanwezigheid van alcohol en artiesten niet bij een demonstratie in coronatijd hoort.

6. *Hoe beoordeelt het college dit? In hoeverre heeft het college overwogen om de 'demonstratie' te beëindigen toen bleek dat er een artiest en alcohol in het spel waren?*

Ook al zou er hier daadwerkelijk sprake zijn van een demonstratie en/of manifestatie, dan nog moet de 1,5-meter regel in acht genomen worden. Daarvan was tijdens deze samenkomst geen sprake.

7. *Waarom werd hier niet op gehandhaafd?*

Ad 5 t/m 7

In het Haagse demonstratiebeleid wordt aangegeven dat het gebruik van alcohol tijdens een demonstratie niet is toegestaan. Voorts geldt op het Tesselseplein een alcoholverbod. Situaties als deze vergen altijd een afweging omtrent de vraag in hoeverre het te bereiken doel in overeenstemming is met de in te zetten handhaving. In dit geval is er – zoals dat ook bij andere demonstraties veelvuldig gebeurt – voor gekozen de organisator zelf in positie te laten, mede omdat de organisator primair verantwoordelijk is voor naleving van de geldende voorschriften en eventuele aanvullende afspraken. Hierbij merken wij op dat de demonstratie om 13:00 uur startte en tot 16.00 uur probleemloos verliep. Rond 14:00 uur werd het wat drukker op het plein. Er waren toen circa 100 deelnemers. Daarom heeft de politie met de organisatie op dat moment afgesproken, dat de organisatie regelmatig zou omroepen dat men voldoende afstand moest houden. De organisator is deze afspraak goed nagekomen, door de aanwezigen veelvuldig op te roepen de 1,5 meter-regel in acht te nemen. Onder hen waren veel kinderen en gezinnen. Teneinde meer ruimte te creëren zijn de kinderen op een bepaald moment meer vooraan gaan staan, omdat op grond van de coronaregelgeving jongeren tot en met 17 jaar geen 1,5 meter afstand tot elkaar dienen te houden. De volwassenen stonden verder van het podium, waar meer ruimte was. Iedereen bleef goed aanspreekbaar voor de politie, ook de organisatie. Rond 15:00 uur heeft de ordedienst van de organisatie enkele vuurtjes uitgemaakt en personen met vuurwerk uit het publiek gehaald. Om 16:00 uur werd de sfeer op het plein uitgelatener, waardoor het vooral vooraan bij het podium te druk werd en er overtredingen van de 1,5 meter-regel plaatsvonden. Het totaal aantal deelnemers op dat moment is door de aanwezige politie geschat op 100 tot 130 personen. Op grond van camerabeelden is het aantal deelnemers achteraf geschat op 150. Rond 17:00 uur kwam er meer ruimte op het plein. Rond 17:45 uur werden de deelnemers opgeroepen te vertrekken, waarna de demonstratie op het afgesproken tijdstip van 18:00 uur ten einde kwam.

De aanwezigheid van een actieve en zichtbare organisator en ordedienst en de (op dat moment) beschikbare politie-inzet zijn factoren die maken dat er in dit geval voor is gekozen de demonstratie niet abrupt te doen beëindigen. De veiligheid van de op het plein aanwezige kinderen speelde een essentiële rol bij deze afweging. In plaats daarvan is ervoor gekozen de demonstratie gecontroleerd te laten plaatsvinden, waarbij de politie in goed contact is gebleven met de organisatie en de aanwezige bewoners.

Op filmpjes is te zien dat er politie aanwezig was, maar er niet werd ingegrepen.

8. *Is het college het met ons eens dat de politie hiermee haar eigen positie laat ondermijnen?*

Nee. De politie stond zoals gezegd in goed contact met de organisatie en heeft deze meermaals aangesproken op het naleven van de 1,5 meter-regel. De organisator heeft hieraan gehoor gegeven. Op basis van de professionele inschatting van de politie is ervoor gekozen om de demonstratie niet abrupt te doen beëindigen. Hierbij speelde, zoals gezegd, de veiligheid van de op het plein aanwezige kinderen een essentiële rol.

In een reactie wordt ook aangegeven dat er niet ingegrepen werd, omdat er geen sprake zou zijn van verstoring van de openbare orde en er daarnaast prioriteiten gesteld moeten worden. De organisatie zou daarnaast zelf verantwoordelijk zijn voor het naleven van de coronaregels.

De Haagse VVD en de CU/SGP zijn echter van mening dat met het tolereren van dit soort samenkomsten met alcohol en artiesten het verkeerde signaal afgegeven wordt.

9. *Hoe beoordeelt het college dit standpunt?*

Het college is van mening dat tijdens demonstraties geen alcohol genuttigd moet worden, ongeacht de huidige pandemie. Ten aanzien van artiesten/muzikale omlijsting is tot op heden de lijn gehanteerd, dat het gebruik hiervan tijdens demonstraties in principe mogelijk is, mits het element van de meningsuiting voorop blijft staan en dit op voorhand niet leidt tot een te grote vrees op overtreding van de 1,5 meter-regel. De ervaring met de demonstratie in Duindorp, alsook met andere recente demonstraties, leert inmiddels dat de aanwezigheid van artiesten/muzikale omlijsting een te groot risico op overtredingen van de 1,5 meter-regel met zich brengt. Vanuit het oogpunt van de bescherming van de gezondheid, een van de doelcriteria van de Wet openbare manifestaties, zal de burgemeester daarom zolang deze maatregel geldt in beginsel niet instemmen met artiesten/muzikale omlijsting tijdens een demonstratie. Uiteraard heeft de rechter hierover het laatste woord.

10. *Kan het college ook aangeven hoe deze afwegingen gedurende de samenkomst/demonstratie tot stand zijn gekomen en eventueel aangepast zijn?*

Zie het antwoord op de vragen 5 tot en met 7.

11. *Hoe is de avond verder verlopen? Heeft de organisatie en/of bewoners zorggedragen voor het schoonmaken achteraf?*

Kort nadat de demonstratie ten einde was gekomen, zijn vuilniszakken met afval door HMS opgehaald. Op het plein lag toen nog wel restafval (o.a. plastic bekertjes en zakken). Dit is door HMS, evenals in andere delen van de stad, op 31 december verwijderd in verband met het mogelijke brandgevaar.

Tijdens deze tweede Lock down worden er heftige maatregelen genomen om het samenkomen van mensen zoveel mogelijk te ontmoedigen.

12. *Is het college het met ons eens dat we in het kader hiervan naar de voorwaarden voor toekomstige demonstraties en/of manifestaties moeten kijken?*

Ja, binnen de mogelijkheden die de wet hiertoe biedt zal in toekomstige gevallen kritischer worden gekeken naar de verhouding tussen het uiten van een mening en ondersteunend muzikaal vermaak enerzijds en de naleving van de regels ten aanzien van het gebruik van alcohol tijdens een demonstratie anderzijds.

Het college van burgemeester en wethouders,
de secretaris, de burgemeester,

Ilma Merx

Jan van Zanen